

Marinela ȚEPUȘ

„Cine are nevoie de teatru“ ... la Reșița?

E destul de ușor să desființezi fără să știi. Se poartă la români! E mai simplu să te întrebi (la București) de ce *ne* trebuie teatru la Reșița, la Petroșani, la Botoșani sau la Baia Mare, decât să mergi 500, 600, 700 de kilometri cu trenul pentru a vedea de ce *le* trebuie lor (reșițenilor, petroșănenilor, botoșănenilor...) și nu (neapărat) nouă teatru! Se face încă o aspră diferențiere între *provincie* și *capitală*, chiar dacă avem, în țară, orașe mai occidentale (adică mai civilizate) decât Bucureștiul. Cât despre teatru, se știe că cele din Craiova, Piatra Neamț (la un moment dat), Sibiu, Cluj (Teatrul Maghiar de Stat), Oradea, Ploiești, Brăila (acum) au avut / au o activitate perfect coordonată managerial și artistic, cu succese la nivel național și (unele) chiar internațional.

Îmi recunosc subiectivitatea, când e vorba de Teatrul „G.A. Petculescu“ din Reșița. Sunt un „produs“ al acestuia! Cum, dar, aș putea spune că acolo nu e nevoie de teatru?! Sigur că, fiind de acolo, mi-e mai simplu să ajung la premiere. Mă duc „acasă“! Și mergând mai des spre acele meleaguri, am putut observa evoluția unui așa-zis teatru de provincie în ansamblu și pot spune că, în anii din urmă, a fost spectaculoasă. O directoare tânără, Mălina Petre, cu o trupă, de asemenea, tânără (formată doar din vreo cincisprezece actori, cu vârste până-n treizeci de ani), a pornit la treabă, având mereu alături pe Sorin Frunzăverde (acum, Președintele Consiliului Județean Caraș-Severin), care-i ajută cât poate (fie cu un autobuz, când e vorba de o plecare la vreun festival, fie cu rezolvarea unei cazări mai ieftine, când e vorba de vreun turneu la București). Totuși, nevoile unui teatru de „provincie“ sunt mai multe și mai mari decât ale celor bucureștene. Banii sunt foarte puțini, așa încât cu greu poți aduce regizori cu nume consacrat (e nevoie de abilitate managerială deosebită și chiar de farmec personal, cum e cazul Mălinei Petre), drumul până la Reșița e lung și nici măcar nu există un sediu adecvat (se repetă și se joacă pe scena Casei de Cultură a Sindicatelor). Însă, dorința de a face și tenacitatea pot duce la rezultate deosebite.

Nu de mult, am fost invitați (și unii dintre noi chiar am fost prezenți) la „Zilele Teatrului Reșițean“, manifestare organizată anual. Vreme de două zile, am văzut patru spectacole: *Noapți albe* (titlul original: *Matrioșka*) de Tuncer Cücenoglu, regia: Mihai Lungeanu, scenografia: Florica Zamfira; *Iluzia optică* de Dumitru Solomon, regia: Mihai Lungeanu, scenografia: Florica Zamfira; *Bucătăria* de Arnold Wesker, regia: Ada Lupu, scenografia Ana-Iulia Popov, coregrafia: Angela Șuiiu; *Gânduri către Edeta*, un spectacol de Mihai Vântu. Toate, de ținută. *Iluzia optică* și *Noapți albe* au fost prezentate în cadrul unor festivaluri de prestigiu (cel dintâi la Festivalul Dramaturgiei Românești de la Timișoara, al doilea la Festivalul de Dramaturgie Contemporană de la Brașov). *Bucătăria* abia avusese premiera, iar recitalul, alcătuit după scrisorile și versurile lui Blaga, realizat cu onestitate și decență de către actorul Mihai

Bucătăria de Arnold WESKER.

Vântu, se joacă de ceva vreme, aducând în sală adolescenți care ascultă dumnezeiește.

O paletă variată, din care musai ca fiecare dintre noi să fi rămas cu ceva (ori cu mai mult!).

Și pentru că am scris despre celelalte spectacole, la vremea apariției lor, mă voi opri, acum, la *Bucătăria*. Constituie un pas important în evoluția teatrului reșițean. După prezența constantă, pe parcursul mai multor stagioni, a unor regizori-pedagogi, precum Mihai Lungeanu și Ion Mircioagă, artiști care au reușit să omogenizeze trupa, să-i dea identitate, pregătind-o pentru performanță, făcând câteva spectacole prestigioase (vezi: *Fernando Krapp mi-a scris această scrisoare* de Tankred Dorst, regia: Ion Mircioagă sau *Sinucigașul* de Nikolai Erdman, *Vizita bătrânei doamne* de Dürrenmatt, *Noapți albe* și *Iluzia optică*, toate în regia lui Mihai Lungeanu), a venit vremea unei noi experiențe. O regizoare din aceeași generație cu artiștii reșițeni, talentată, temperamentală – Ada Lupu, o coregrafă – Angela Șuiu și o scenografă – Ana-Lulia Popov, de asemenea, foarte tinere, au realizat un spectacol de anvergură, bazat pe mișcare, gest, imagine. O piesă, pe care o credeam depășită, a prins contur într-o variantă modernă, atrăgătoare pentru publicul de orice vârstă. Multă muzică, ritmuri debordante, personaje care se încheagă din frânturi de replică și o coregrafie sofisticată, toate ca-ntr-un complicat joc de *puzzle*. Risipă de imaginație! Întâmplări mărunte capătă amploare prin implicarea totală a interpreților, ce, pentru vreun ceas și ceva, devin și excelenți dansatori. Drame (oarecare) se consumă în bucătăria unui restaurant, neștiute, printre farfuriile murdare și rafinate feluri de mâncare, până la explozia finală: distrugerea localului, care nu aduce nimănui fericire. Poate doar domnișoarei Marango, proprietara-felină, cu mici gesturi insinuant erotice, ușor lascivă, care-și tratează angajații ca pe niște cățeluși de apartament (rol interpretat cu grație și maturitate artistică de către Mălina Petre).

Este un spectacol de echipă, construit matematic și în care fiecare membru se definește pe sine prin acțiuni minuscule desăvârșit executate. La toate se adaugă decorul reprezentând o bucătărie autentică, dotată cu toate ustensilele necesare. Costumele – foarte reușite.

Dar, în afara spectacolelor, la Reșița, există, prin sânguința aceleiași directoare, precum și a secretarei literare, Iconia Tomiță, și o mică revistă, ce apare o dată la două luni și care încearcă să atragă atenția spectatorilor cu ajutorul unor mici interviuri luate creatorilor invitați (regizori, scenografi, dramaturgi), declarații ale criticilor prezenți la premiere, eseuri scrise chiar de actori, citate din presa națională, care certifică prezența teatrului reșițean în cadrul unor festivaluri. E o mică broșură, foarte utilă, profesionist făcută, cu grijă pentru detaliu și care se oferă gratuit spectatorilor. Mai trebuie spus că, tot aici, fiecare premieră este însoțită de materiale publicitare excelent realizate grafic și cuprinzând informație adecvată fiecărui eveniment.

Toate acestea fac dovada faptului că, la Reșița, adică tocmai la capătul liniei de cale ferată, lucrurile se petrec sub o zodie fericită, artiștii își văd cu seriozitate de-ale lor, muncesc pe rupe și cu dăruire. Rezultatul? Sunt montări care se joacă și de 20–30 de ori într-o stagiune, adică normal. Chiar dacă, acolo, oamenii o duc greu, rata șomajului e mare, pentru că industria a murit de ceva timp și nimeni nu bagă de seamă.